

Αναγέννηση, Ανθρωπισμός και Μπαρόκ - Ροκοκό

Σε αυτή την ενότητα μελετώ...

1. Αναγέννηση: Αναγέννηση (ορισμός)
2. Ανθρωπισμός: Ανθρωπισμός (ορισμός), οικουμενικός άνθρωπος, τυπογραφία
3. Γράμματα και Τέχνες την εποχή της Αναγέννησης: Μπαρόκ και Ροκοκό

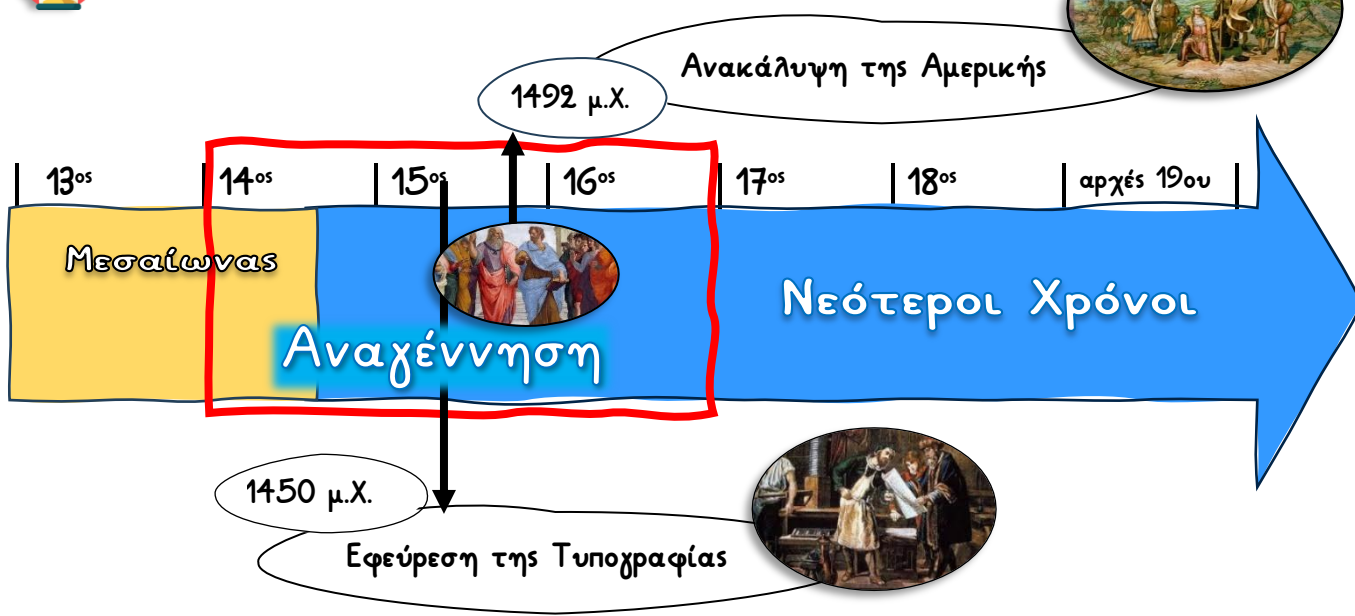
Από το σχολικό εγχειρίδιο...

Μεσαιωνική και Νεότερη Ιστορία
Β' Γυμνασίου

- [«Αναγέννηση και Ανθρωπισμός», σελ. 113 - 115]
- [«Εξελίξεις στα Γράμματα, τις Επιστήμες και τις Τέχνες κατά τον 17^ο και 18^ο αιώνα», σελ. 129 - 131]

Μια ματιά στη χρονογραμμή της Ιστορίας...

Στα χνάρια της Ιστορίας...

Η διάδοση της Αναγέννησης και τον Ανθρωπισμού στην Ευρώπη

● Σημαντικότερες εστίες της Αναγέννησης στην Ευρώπη

● Κυριότερα κέντρα του Ανθρωπισμού

● Τυπογραφεία

↑ ↓ Διάδοση του Ανθρωπισμού και της Αναγέννησης

Πηγή: Ιωάννης Δημητρούκας, Θουκυδίδης Ιωάννου, Κώστας Μπαρούτας, Ιστορία του Μεσαιωνικού και του Νεότερου Κόσμου 565 - 1815, σ.σ. 115, Εκδόσεις ΙΤΥΕ «Διόφαντος», Αθήνα 2016

Μάθε ότι...

Με την Αναγέννηση ξεκινά μια νέα περίοδος στην ιστορία του ανθρώπου. Ο θεοκεντρισμός και ο δογματισμός του Μεσαίωνα υποχωρούν και εμφανίζεται ένα νέο ανθρωπιστικό πνεύμα. Έτσι, η Αναγέννηση μπορεί να θεωρηθεί προδρομικό κίνημα του Διαφωτισμού.

1

Αναγέννηση είναι η πνευματική, κοινωνική και πολιτιστική <καλλιτεχνική> κίνηση που (με τη συμβολή και των Ελλήνων λόγιων, οι οποίοι δραστηριοποιήθηκαν στη Δύση λίγο πριν και μετά την πτώση του Βυζαντίου) ξεκίνησε τον 14ο αι. <από τις ακμαίες οικονομικά πόλεις της Ιταλίας, όπως η Φλωρεντία, η Ρώμη, η Βενετία και το Μιλάνο> και εξαπλώθηκε σε ολόκληρη τη δυτική Ευρώπη ως τον 17ο αι., σημειώνοντας τη μετάβαση από τον μεσαιωνικό στον νεότερο κόσμο μέσα από την αναβίωση του ανθρωποκεντρικού πνεύματος της κλασικής αρχαιότητας.

Γ. Μπαμπινιώτης, Λεξικό της Νέας Ελληνικής Γλώσσας, εκδ. «Κέντρο Λεξικολογίας ΕΠΕ», Αθήνα 2005, σ. 147.

🌀 Ανάμεσα στους Έλληνες λόγιους που δίδαξαν στην Ιταλία και συνέβαλαν στην ανανέωση του ενδιαφέροντος για τις κλασικές σπουδές ήταν:

Μάρκος
Μουσουρίος

Κωνσταντίνος
Λάσκαρις

Ιωάννης
Αρχυρόπουλος

Δημήτριος
Χαλκοκονδύλης

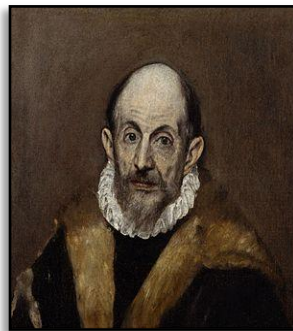

🌀 Ο Έρασμος (1469 – 1536) υπήρξε ένας από τους κορυφαίους εκφραστές της Αναγέννησης στην Ευρώπη

🌀 Ο Δομήνικος Θεοτοκόπουλος, γνωστός επίσης με το ισπανικό προσωνύμιο «El Greco» (= Ο Έλληνας), υπήρξε σπουδαίος ζωγράφος, γλύπτης και αρχιτέκτονας της ισπανικής Αναγέννησης. Καταγόταν από την Κρήτη, αλλά έζησε το μεγαλύτερο μέρος της ζωής του μακριά από την Ελλάδα, δημιουργώντας τα περισσότερα έργα του στην Ιταλία και στην Ισπανία.

Η συναυλία των αγγέλων, Δομήνικου Θεοτοκόπουλου
Αθήνα, Εθνική Πινακοθήκη
Μουσείο Αλεξάνδρου Σούτζου

Αυτοπροσωπογραφία
του Δομήνικου
Θεοτοκόπουλου

Προσωπογραφία του Χόρχε
Μανουέλ,
Δομήνικου Θεοτοκόπουλου,
Μουσείο Καλών Τεχνών,
Σεβίλλη, Ισπανία

2α Ανθρωπισμός είναι το πνευματικό κίνημα της Αναγέννησης, που βασίστηκε στη μελέτη, στη μίμηση και στη διάδοση των αρχαίων ελληνικών και λατινικών γραμμάτων.

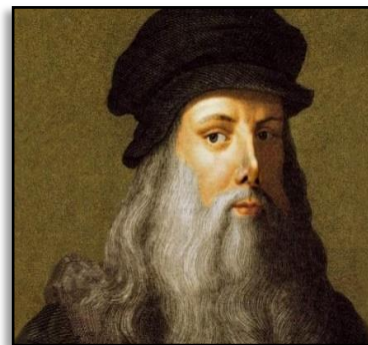
Λεξικό της Κοινής Νεοελληνικής, Πύλη για την Ελληνική Γλώσσα,
<https://www.greek-language.gr/greekLang/index.html>

2β Οικουμενικός άνθρωπος (Homo universalis) ονομάστηκε ο ιδανικός άνθρωπος της Αναγέννησης (15ος-16ος αιώνας), ο οποίος συμπύκνωνε όλα τα ιδανικά της εποχής του: ερευνητικό και κριτικό πνεύμα, φιλοπεριέρχεια, και κυρίως μία τάση για ενασχόληση με κάθε αντικείμενο της τέχνης και της επιστήμης. [Ο όρος «Οικουμενικός/ universalis» αναφέρεται στο εύρος ή την επιθυμητή "καθολικότητα" της πολυμαθείας που μπορούσε να αποκτήσει κανείς.

Ήξερες ότι...

Ο Λεονάρντο ντα Βίντσι εκπροσωπεί τον κατεξοχήν «οικουμενικό άνθρωπο» της Αναγέννησης, καθώς συγκεντρώνει τις ιδιότητες του καλλιτέχνη, του πολυσχιδούς στοχαστή, του φιλόσοφου, του επιστήμονα και του εφευρέτη, που πασχίζει για την απελευθέρωση του ανθρώπου από τις προκαταλήψεις και τους φόβους του.

Λεονάρντο Ντα Βίντσι (1452 - 1519)

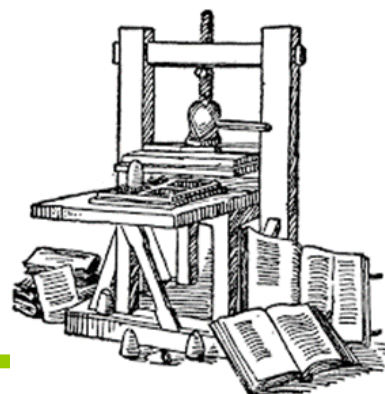
Τυπογραφείο. Μικρογραφία εποχής.
 Παρίσι, Εθνική Βιβλιοθήκη.

2γ Η εφεύρεση της τυπογραφίας

- Γύρω στα 1450 ο Ιωάννης Γουτεμβέργιος (που καταγόταν από τη Μαχεντία της Γερμανίας) χρησιμοποίησε κινητά μεταλλικά στοιχεία, για να μπορέσει να εκτυπώσει βιβλία.
- Το πρώτο βιβλίο που τυπώθηκε ήταν η Αγία Γραφή.
- Η εφεύρεση αυτή διαδόθηκε με πολύ μεγάλη ταχύτητα. Ήδη, το 1500 λειτουργούσαν τυπογραφία σε 236 πόλεις της Ευρώπης και είχαν τυπωθεί 30 - 35 χιλιάδες τίτλοι βιβλίων.
- Η εφεύρεση της τυπογραφίας αποτελεί ένα κοσμοϊστορικό γεγονός το οποίο επίδρασε αποφασιστικά στη διάδοση της Αναγέννησης και του Ανθρωπισμού.

Ιωάννης Γουτεμβέργιος (1400 - 1468)

Επιτηθήριο τυπογραφίας, Βελγίους

Εργαστήρι τυπογραφίας

3

Γράμματα και Τέχνες την εποχή της Αναγέννησης: Μπαρόκ και Ροκοκό

i. Ρυθμός του Μπαρόκ

☀ Ο ρυθμός τους Μπαρόκ είναι μια τεχνοτροπία που αναπτύχθηκε στις χώρες της Ευρώπης και της Αμερικής από τον 16^ο - 18^ο αιώνα μ.Χ. στην αρχιτεκτονική και τη γλυπτική, ενώ στη συνέχεια αναπτύχθηκε και στις άλλες καλές τέχνες: τη ζωγραφική και τη μουσική.

🌀 Χαρακτηρίζεται για τον υπερβολικά πλούσιο διάκοσμο, τις καμπύλες, την πολυχρωμία, την κίνηση, την ψευδαίσθηση και την επιτηδευμένη διακόσμηση.

🌀 Σκοπός του ρυθμού μπαρόκ είναι να εντυπωσιάσει και να συγκινήσει.

🌟 Ένας από τους κυριότερους εκπροσώπους του ρυθμού του μπαρόκ (στη ζωγραφική) είναι ο Καραβάτζιο.

ii. Ρυθμός του Ροκοκό

☀ Ο ρυθμός του ροκοκό είναι ένα αισθητικό ρεύμα που εμφανίστηκε στην ευρωπαϊκή τέχνη του 18^{ου} αιώνα μ.Χ. ως αντίδραση στο «βαρύ» μπαρόκ. Επικράτησε στη Γαλλία κατά το β' μισό του 18^{ου} αιώνα.

🌀 Χαρακτηρίζεται για τις ανάλαφρες, χαριτωμένες μορφές και θέματα, τα έντονα διακοσμητικά στοιχεία, τη χάρη, την κομψότητα.

🌀 Σκοπός του ρυθμού ροκοκό είναι να δημιουργήσει ευχάριστη ή ανέμελη ατμόσφαιρα.

🌟 Ένας από τους κυριότερους εκπροσώπους του ρυθμού ροκοκό στη ζωγραφική είναι ο Ζαν Αντουάν Βατό.

Ντιέγκο Βελάσκεθ, *Οι δεσποινίδες των τιμών*, Μουσείο Πράδο, Μαδρίτη, Ισπανία

Καραβάτζιο, *Οι μουσικοί*, Μητροπολιτικό Μουσείο Νέας Υόρκης, ΗΠΑ

Ζαν Αντουάν Βατό, *Προσκύνημα στην νήσο των Κυθήρων*, 1717, Παρίσι, Μουσείο του Λούβρου

Ανακεφαλαιώνοντας ...

Βρες στο κρυπτόλεξο που ακολουθεί όρους/ λέξεις που σχετίζονται με την ενότητα «Αναγέννηση, Ανθρωπισμός και Μπαρόκ - Ροκοκό». Προσοχή! Οι λέξεις βρίσκονται οριζόντια και κάθετα.

A	N	A	Γ	Ε	N	N	H	Σ	H	K	Λ	P	Φ	H	P
I	Γ	O	Υ	T	E	M	B	E	P	Γ	I	O	Σ	N	H
M	N	A	Π	Ψ	Ω	B	N	M	T	Υ	Γ	K	Ξ	H	M
Φ	A	O	A	Σ	Φ	Σ	H	M	Π	A	P	O	K	Γ	Ξ
T	Υ	Π	O	Γ	P	A	Φ	E	I	O	Γ	K	H	Φ	Θ
I	Σ	Φ	Ψ	B	Θ	Ξ	K	Γ	Γ	H	H	O	Ξ	Δ	O
M	Λ	Π	X	Π	A	N	Θ	P	Ω	Π	I	Σ	M	O	Σ
O	I	K	O	Υ	M	E	N	I	K	O	Σ	B	N	Π	Π

